

**Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dəniz Hüququ haqqında
1982-ci il 10 dekabr tarixli Konvensiyasının XI Bölməsinin həyata
keçirilməsi ilə əlaqədar**

SAZIŞ

Bu Sazişə Tərəf olan Dövlətlər:

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dəniz Hüququ haqqında 1982-ci il 10 dekabr tarixli Konvensiyasının (bundan sonra Konvensiya) dünyada bütün insanlar üçün sülhün, ədalətin və tərəqqinin təmin olunmasına əhəmiyyətli töhfə verdiyini etiraf edərək,

Milli yurisdiksiyanın hüdudlarından kənarında dənizlərin, okeanların dibinin və təkinin (bundan sonra Rayon), eləcə də Rayonun təbii ehtiyatlarının bütün bəşəriyyətin ümumi mirası olduğunu bir daha təsdiq edərək,

Konvensiyanın dəniz mühitinin mühafizəsi və qorunub saxlanması, həmçinin global ətraf mühit ilə bağlı artan narahatçılıq baxımından əhəmiyyətini dərk edərək,

BMT Baş Katibinin 1990-cı ildən 1994-cü ilədək Konvensiyanın XI Bölməsi və əlaqədar müddəaları barəsində (bundan sonra XI Bölmə) aparılan dövlətlərarası qeyri-rəsmi məsləhətləşmələrin nəticələri haqqında hesabatını nəzərə alaraq,

XI Bölmənin həyata keçirilməsinə təsir edən siyasi və iqtisadi dəyişiklikləri, o cümlədən bazar yönü yanaşmaları qeyd edərək,

Konvensiyada ümumbəşəri iştirakın asanlaşdırılması niyyəti ilə,

bu məqsədə nail olmaq üçün ən yaxşı üsulun XI Bölmənin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar Sazişin bağlanması olduğunu nəzərə alaraq,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

**Maddə 1
XI Bölmənin həyata keçirilməsi**

1. Bu Sazişə Tərəf olan Dövlətlər XI Bölməni bu Sazişə uyğun olaraq həyata keçirmək barədə üzərlərinə öhdəlik götürürlər.
2. Əlavə bu Sazişin ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Maddə 2

Bu Sazişlə XI Bölmə arasında əlaqə

1. Bu Sazişin və XI Bölmənin müddəaları birlikdə vahid sənəd kimi şərh olunur və tətbiq edilir. Bu Saziş ilə XI Bölmə arasında hər hansı bir uyğunsuzluq yarandıqda, bu Sazişin müddəalarına üstünlük verilir.

2. Konvensiyanın 309-319-cu maddələri Konvensiyaya şamil olunduğu kimi bu Sazişə də şamil edilir.

Maddə 3

İmzalanma

Bu Saziş onun qəbul edildiyi tarixdən etibarən 12 (on iki) ay ərzində BMT-nin Baş Qərərgahında Konvensiyanın 305-ci maddəsinin 1 (a), (c), (d), (e) və (f) bəndlərində qeyd olunan Dövlətlər və təsisatlar tərəfindən imzalanmaq üçün açıq olaraq qalır.

Maddə 4

Sazişə bağlılığa razılıq

1. Bu Saziş qəbul edildikdən sonra Konvensiyanın ratifikasiyası və ya rəsmi qaydada təsdiqi və ya qoşulmaya aid bütün sənədlər həmçinin bu Sazişə bağlılığa razılığı ifadə edir.

2. Heç bir Dövlət və ya təsisat əvvəlcədən və ya bu Sazişlə eyni vaxtda Konvensiyaya bağlılığına razılığını bildirmədiyi təqdirdə, bu Sazişə bağlılığına razılığını bildirə bilməz.

3. 3-cü maddədə qeyd edilən Dövlət və ya təsisat bu Sazişə bağlılığına razılığını aşağıdakı qaydada bildirə bilər:

a) Konvensiyanın ratifikasiyası və ya rəsmi qaydada təsdiq olunması şərti qoyulmadan Sazişin imzalanması və ya 5-ci maddədə müəyyən edilən prosedurların tətbiqi;

b) ratifikasiya və ya rəsmi qaydada təsdiq olunma şərtilə imzalanma və imzalandıqdan sonra ratifikasiya və ya rəsmi qaydada təsdiq olunma;

c) Sazişin 5-ci maddə ilə müəyyən edilən qaydada imzalanması;

d) qoşulma.

4. Konvensiyanın 305-ci maddəsinin 1 (f) bəndində qeyd edilən təsisatlar tərəfindən Konvensiyanın rəsmi qaydada təsdiqi Konvensiyanın XI Bölməsinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

5. Ratifikasiya, rəsmi qaydada təsdiq və ya Konvensiyaya qoşulma alətləri saxlanmaq üçün BMT Baş Katibinə təqdim edilir.

Maddə 5

Sadələşdirilmiş prosedur

1. Ratifikasiya və ya rəsmi qaydada təsdiq və ya Konvensiyaya qoşulma alətlərini bu Sazişin qəbul edildiyi tarixdən əvvəl saxlanmaq üçün BMT Baş Katibliyinə təqdim etmiş və bu Sazişi yuxarıdakı 4-cü maddənin 3 (c) bəndində göstərilən qaydada imzalamış Dövlət və ya təsisat, Sazişin qəbul edildiyi tarixdən əvvəl depozitariyə bu maddədə göstərilən qaydada sadələşdirilmiş prosedurdan istifadə etməyəcəyini yazılı bildirişlə ifadə etməsi şərtilə, Sazişin qəbul edildiyi tarixdən etibarən 12 (on iki) ay sonra ona bağlılığına razılığını ifadə etmiş hesab olunur.

2. Belə bildiriş göndərildiyi halda, Sazişə bağlılığa razılıq 4-cü maddənin 3 (b) bəndinə uyğun qaydada ifadə edilir.

Maddə 6

Qüvvəyə minmə

1. Bu Saziş 40 Dövlətin 4-cü və 5-ci maddələrinə uyğun olaraq ona bağlılıqlarına razılığını ifadə etdiyi tarixdən 30 (otuz) gün sonra qüvvəyə minir, bu şərtlə ki, belə Dövlətlərin heç olmasa yeddisi BMT-nin Dəniz Hüququ haqqında 3-cü Konfransında qəbul edilmiş II qətnamənin 1 (a) bəndində (bundan sonra II qətnamə) istinad edilən Dövlətlərdən olsun və ən azı beşi inkişaf etmiş Dövlət olsun. Əgər qüvvəyəminmə ilə əlaqədar bu şərtlər 1994-cü il 16 noyabr tarixinədək yerinə yetirilərsə, Saziş 1994-cü il 16 noyabr tarixində qüvvəyə minir.

2. 1-ci bənddə göstərilən tələblər yerinə yetirildikdən sonra Sazişə bağlılığa razılığını ifadə etmiş Dövlət və ya təsisat üçün Saziş razılığın ifadə edilməsindən sonra otuzuncu gündə qüvvəyə minir.

Maddə 7

Müvəqqəti tətbiq

1. Bu Saziş 1994-cü il 16 noyabr tarixində qüvvəyə minmədiyi təqdirdə, qüvvəyə minənədək aşağıdakılar tərəfindən müvəqqəti tətbiq edilir:

a) 1994-cü il 16 noyabr tarixindən əvvəl depozitariyə Sazişi belə qaydada tətbiq etməyəcəyini yazılı olaraq bildirən və ya Sazişi yalnız imzalandıqdan sonra və ya müvafiq yazılı bildiriş göndərdikdən sonra tətbiq etməyə razılaşan Dövlətlər istisna olmaqla, BMT Baş Assambleyasında onun qəbul edilməsinə razılıqlarını ifadə etmiş Dövlətlər;

b) imza tarixində depozitariyə yazılı olaraq Sazişi belə qaydada tətbiq etməyəcəyini bildirən Dövlət və ya təsisatlar istisna olmaqla, bu Sazişi imzalamış Dövlət və təsisatlar;

c) Sazişin müvəqqəti tətbiqinə razılığını yazılı olaraq depozitariyə bildirən Dövlət və təsisatlar;

d) bu Sazişə qoşulan Dövlətlər.

2. 1994-cü il 16 noyabr tarixindən və ya Sazişi imzaladığı, Sazişə razılıq bildirişini göndərdiyi, yaxud Sazişə qoşulduğu tarixdən başlayaraq, gec olarsa belə Dövlət və təsisatlar bu Sazişi öz daxili və milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq müvəqqəti tətbiq etməyə başlayırlar.

3. Bu Sazişin müvəqqəti tətbiqi onun qüvvəyə mindiyi tarixdə başa çatır. İstənilən halda, 6-cı maddənin 1-ci bəndində göstərilən qaydada II qətnamənin 1 (a) bəndində qeyd edilən Dövlətlərdən ən azı yeddisi (bu Dövlətlərin ən az beşi inkişaf etmiş Dövlət olmalıdır) Sazişə bağlılıqlarına razılıqlarını bildirmədikdə, bu Sazişin müvəqqəti tətbiqi 1998-ci il 16 noyabr tarixində başa çatır.

Maddə 8 Tərəf Dövlətlər

1. Bu Sazişin məqsədləri üçün Tərəf Dövlətlər termini Sazişə bağlılığa razılıqlarını bildirmiş və Sazişin onlar üçün qüvvəyə mindiyi Dövlətləri ifadə edir.

2. Bu Saziş müvafiq düzəlişlər edilməklə, Konvensiyanın 305-ci maddəsinin 1 (c), (d), (e) və (f) bəndlərində qeyd edilən və hər birinin öz xüsusiyyətlərinə uyğun şərtlərlə Sazişə tərəf olan təsisatlara da şamil olunur və məhz bu baxımdan Tərəf Dövlətlər termini həmin təsisatları da əhatə edir.

Maddə 9 Depozitari

Bu Sazişin depozitarisi Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Katibidir.

Maddə 10

Autentik mətnlər

Bu Sazişin əsli ərəb, Çin, ingilis, fransız, rus və ispan dillərində bərabər autentik olmaqla tərtib edilir və BMT Baş Katibi tərəfindən saxlanılır.

Bunun təsdiqi olaraq, aşağıda imza edən Səlahiyyətli Nümayəndələr müvafiq olaraq səlahiyyətləndirilərək bu Sazişi imzaladılar.

Nyu-York şəhərində 1994-cü ilin 28 iyul tarixində həyata keçirildi.

ƏLAVƏ

1-ci fəsil

TƏRƏF DÖVLƏTLƏR ÜÇÜN XƏRCLƏR

VƏ TƏŞKİLATI PROSEDURLAR

1. Tərəf Dövlətlər XI Bölmə ilə və bu Sazişlə müəyyənləşdirilən rejim çərçivəsində Rayondakı fəaliyyəti, xüsusilə də Rayonun ehtiyatlarının idarə olunması üzrə fəaliyyəti Dəniz Dibi üzrə Beynəlxalq Səlahiyyətli Orqan (bundan sonra Səlahiyyətli Orqan) vasitəsilə təşkil edir və nəzarət altında saxlayırlar. Səlahiyyətli Orqanın səlahiyyətləri və yerinə yetirdiyi funksiyalar Konvensiyada dəqiq ifadə edilmişdir. Səlahiyyətli Orqan həmin səlahiyyət və funksiyalara əsaslanan, onların Rayondakı fəaliyyət çərçivəsində həyata keçirilməsi və yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan, Konvensiyaya zidd olmayan bütün lazımi səlahiyyətlərə malikdir.

2. Tərəf Dövlətlərin xərcini minimuma endirmək üçün Konvensiya və bu Saziş əsasında təsis edilən bütün orqanlar və köməkçi orqanların fəaliyyəti iqtisadi baxımdan səmərəli olmalıdır. Bu prinsip həmçinin yığıncaqların təşkil olunması tezliyi, müddəti və qrafikinə də tətbiq edilir.

3. Səlahiyyətli Orqanın törəmə şirkətlərinin və onun təşkilati quruluşuna daxil olan qurumların formalaşdırılması, fəaliyyəti reallaşdırılmalıdır ki, həmin şirkət və qurumların fəaliyyətinə aid bütün tələblər nəzərə alınsın və nəticə etibarilə onlar Rayondakı fəaliyyətin müxtəlif mərhələlərində öz funksiyalarını ən effektiv şəkildə yerinə yetirə bilsin.

4. Konvensiya qüvvəyə mindikdən sonrakı ilk mərhələdə Səlahiyyətli Orqanın funksiyasını Assambleya, Şura, Katiblik, Hüquqi və Texniki Komissiya və Maliyyə Komitəsi yerinə yetirir. Şura fərqli qərar qəbul edənədək və ya Rayonun istismarı üzrə ilk plan təsdiqlənənədək İqtisadi Planlaşdırma Komissiyasının funksiyalarını Hüquqi və Texniki Komissiya yerinə yetirir.

5. Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi tarix ilə Rayonun istismarı üzrə ilk iş planı təsdiq edildiyi tarix arasındakı müddətdə Səlahiyyətli Orqan əsasən aşağıdakı fəaliyyət növləri ilə məşğul olur:

a) XI Bölməyə və bu Sazişə uyğun qaydada Rayonun ehtiyatlarının istismarı üzrə iş planlarının təsdiqlənməsi məqsədi ilə təqdim edilmiş ərizələrə baxılması;

b) Səlahiyyətli Orqan və Dəniz Hüququ üzrə Beynəlxalq Tribunal üçün Hazırlıq Komissiyasının (bundan sonra Hazırlıq Komissiyası) qeydə alınmış ilk investolar və onları sertifikatlaşdıran Dövlətlərlə əlaqədar, o cümlədən belə investoların Konvensiyanın 308-ci maddəsinin 5-ci bəndi və II Qətnamənin 13-cü maddəsi əsasında müəyyənləşdirilən hüquq və öhdəlikləri ilə əlaqədar qərarlarının həyata keçirilməsi;

c) müqavilə formasında təsdiq edilən istismar üzrə iş planları ilə uyğunluğun monitorinqi;

d) dünya metal bazarının şəraitinin, metalların qiymətlərinin, tendensiyalar və perspektivlərin müntəzəm olaraq təhlili də daxil olmaqla, dəniz dibində yataqların kəşfiyyatı və istismarı sahəsində yaranmış tendensiyaların, baş verən yeniliklərin monitorinqi və dəyərləndirilməsi;

e) Rayonda hasil edilən faydalı qazıntıları qurudakı yataqlardan hasil edən və Rayondakı hasilatın ən ağır nəticələrə gətirib çıxara biləcəyi inkişaf etməkdə olan quruda yerləşən istehsalçıların üzləşə biləcəkləri çətinliklərin minimuma endirilməsi və Hazırlıq Komissiyasının eyni məqsədlə gördüyü işin nəticələrini nəzərə alaraq, bu istehsalçıların iqtisadiyyatının yeni şəraitə uyğunlaşdırılmasının asanlaşdırılması məqsədi ilə Rayonda resursların istismarının mümkün nəticələrinin tədqiq edilməsi;

f) Rayondakı fəaliyyətlər genişləndikcə tətbiqi zəruri olmağa başlayan qanun, qayda və prosedurların qəbul edilməsi. Konvensiyanın III Əlavəsinin 17-ci maddəsinin 2 (b) və (c) bəndlərinin müddəələrindən asılı olmayaraq belə qanun, qayda və prosedurlar müəyyənləşdirilərkən bu Sazişin şərtlərilə yanaşı, dəniz dibinin sənaye miqyasında istismarının uzun müddət gecikə biləcəyi və Rayondakı fəaliyyətin hansı sürətlə davam edə biləcəyi də nəzərə alınmalıdır;

g) dəniz mühitinin mühafizəsinə və qorunub saxlanılmasına aid müvafiq standartları özündə ehtiva edən qanun, qayda və prosedurların qəbul edilməsi;

h) Rayondakı fəaliyyətlə əlaqədar dənizdə elmi tədqiqatların təşviq edilməsi və Rayondakı fəaliyyətin ekoloji təsirinə aid tədqiqatlara xüsusi diqqət göstərilməklə belə tədqiqat və təhlillərin nəticələrinin mümkün olduqda toplanılması və yayılması;

i) elmi biliklərin toplanması və Rayondakı fəaliyyət ilə əlaqədar dəniz texnologiyasının, xüsusilə də dəniz mühitinin mühafizəsi və qorunub saxlanılmasına aid texnologiyanın inkişafının monitorinqi;

j) axtarış və kəşfiyyat fəaliyyətinə aid mövcud məlumatların qiymətləndirilməsi;

k) resursların istismarına aid, o cümlədən dəniz mühitinin mühafizəsi və qorunub saxlanılmasına aid qanun, qayda və prosedurların vaxtlı-vaxtında işlənilib hazırlanması;

6. (a) Şura Rayonun resurslarının istismarı üzrə iş planlarının təsdiqlənməsi məqsədi ilə təqdim edilmiş ərizəyə Hüquqi və Texniki Komissiyanın ərizəyə aid tövsiyəsindən sonra baxır. İş planının, xüsusilə də yataqların kəşfiyyatı üzrə iş planının təsdiq olunması üçün verilən ərizəyə Konvensiyanın müvafiq müddəalarına, həmçinin Konvensiyanın III Əlavəsinə, bu Sazişə uyğun qaydada və aşağıdakılara əməl olunmaqla baxılır:

(i) II qətnamənin 1 (a) (ii) və ya (iii) bəndlərində istinad edilən və qeydə alınan ilk investorların siyahısına daxil olmayan, bununla belə Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl Rayonda artıq əhəmiyyətli fəaliyyətlə məşğul olmuş Dövlət, təsisat və ya belə təsisatın hər hansı bir hissəsinin adına təqdim olunmuş kəşfiyyat üçün iş planı həmin planın təsdiq olunmasını tələb edən Dövlət və ya təsisat tərəfindən axtarış-kəşfiyyat fəaliyyətinə artıq 30 milyon ABŞ dolları xərclədiyi, bu məbləğin ən az 10 faizini iş planının aid olduğu Rayonun yerləşməsinə, tədqiqatına və təkamülünə xərcləndiyi zəmanətçi rolunda çıxış edən Dövlət tərəfindən təsdiqləndiyi təqdirdə maliyyə baxımından və texniki baxımdan məqsədəuyğun hesab edilə bilər. İş planının bütün digər cəhətləri Konvensiyanın tələblərinə və ya ona əsasən qəbul edilən hər hansı qayda, qanun və prosedurlara uyğun olduqda, plan Şura tərəfindən müqavilə formasında təsdiq edilir. Bu Əlavənin 3-cü fəslinin 11-ci maddəsinin müddəaları da müvafiq qaydada şərh və tətbiq edilir.

(ii) II qətnamənin 8 (a) bəndinin müddəalarından asılı olmayaraq, Rayonun qeydə alınmış ilk investoru Konvensiya qüvvəyə mindikdən sonra 36 (otuz altı) ay müddətində yataqların kəşfiyyatına aid iş planının təsdiqini tələb edə bilər. Kəşfiyyat üzrə iş planı investorun qeydə alınmasından əvvəl və sonra Hazırlıq Komissiyasına təqdim olunan sənədlərdən, hesabatlardan və digər məlumatlardan ibarət olur və Hazırlıq Komissiyası tərəfindən II qətnamənin 11 (a) bəndinə uyğun olaraq verilən, ilk investorlar üçün təyin olunmuş rejim üzrə öhdəliklərin necə yerinə yetirilməsi statusunu təsvir edən faktiki hesabatdan ibarət olan uyğunluq şəhadətnaməsi ilə müşayiət olunur. Belə iş planı təsdiq edilmiş hesab oluna bilər. Belə təsdiq edilmiş iş planı Səlahiyyətli Orqanla ilk investor arasında XI Bölməyə və bu Sazişə uyğun olaraq bağlanmış müqavilə formasında olur. II qətnamənin 7 (a) bəndinə uyğun olaraq ödənilən 250 000 ABŞ dolları məbləğində rüsum bu Əlavənin 8-ci fəslinin 3-cü

bəndində istinad edilən kəşfiyyat mərhələsinə aid rüsum hesab edilir. Bu Əlavənin 3-cü fəslinin 11-ci bəndi müvafiq qaydada şərh və tətbiq edilir;

(iii) ayrışdırılma yolu verməmək prinsipinə əsasən, (a) (i) yarımbəndində istinad edilən Tərəf Dövlət, təsisat və ya belə təsisatın hər hansı bir tərkib hissəsi ilə bağlanmış müqaviləyə (a) (ii) yarımbəndində istinad edilən qeydiyyatata alınmış ilk investorlarla əldə edilən razılaşmalara oxşar olan və belə razılaşmalardan heç də az imtiyazlar verməyən tədbirlər daxil edilir. Əgər (a) (i) yarımbəndində istinad edilən Tərəf Dövlətlərə, təsisatlara və ya təsisatların hər hansı bir tərkib hissəsinə daha əlverişli tədbirlər təqdim olunarsa, Şura (a) (ii) yarımbəndində istinad edilən qeydiyyatata alınmış ilk investorlar üçün müəyyənləşdirilən hüquq və öhdəliklərlə əlaqədar oxşar və az əlverişli olmayan tədbirlər müəyyənləşdirir (bir şərtlə ki, belə tədbirlər Səlahiyyətli Orqanın mənafeyinə zidd olmasın və ona ziyan vurmasın);

(iv) (a) (i) və (ii) yarımbəndlərinə əsasən iş planı üçün müraciətə zəmin olan Dövlət qismində Tərəf Dövlət və ya 7-ci maddəyə əsasən bu Sazişi müvəqqəti tətbiq edən Dövlət, yaxud 12-ci bəndə əsasən müvəqqəti əsaslarda Səlahiyyətli Orqanın üzvü olan Dövlət çıxış edə bilər;

(v) II qətnamənin 8 (c) bəndi (a) (iv) yarımbəndi əsasında şərh və tətbiq edilir;

b) kəşfiyyat üzrə iş planının təsdiq edilməsi Konvensiyanın 153-cü maddəsinin 3-cü bəndinə uyğun olmalıdır.

7. İş planının təsdiq edilməsi üçün verilən ərizə təşkil olunan fəaliyyətlərin ətraf mühitə mümkün təsirinin qiymətləndirilməsinə aid sənəd ilə Səlahiyyətli Orqan tərəfindən qəbul edilən qayda, qanun və prosedurlar əsasında okeanoqrafik tədqiqatların, fon tədqiqatlarının aparılmasına aid iş proqramı ilə müşayiət olunur.

8. 6 (a) (i) və ya (ii) bəndlərinin tələblərinə əməl olunması şərtlə kəşfiyyat üzrə iş planının təsdiqi üçün müraciətə bu Əlavənin 3-cü fəslinin 11-ci bəndində qeyd edilən prosedurlara əsasən baxılır.

9. Kəşfiyyat üzrə iş planı 15 (on beş) il müddətinə təsdiq olunur. Kəşfiyyat üzrə iş planının müddəti başa çatdıqdan sonra podratçı, əgər həmin tarixədək kəşfiyyat üzrə iş planının təsdiqi üçün ərizə verməmişdirsə və ya kəşfiyyat üzrə iş planının müddətinin uzadılmasına nail olmamışdırsa, istismar üzrə iş planı üçün müraciət edir. Podratçılar kəşfiyyat üzrə iş planının müddətini beş ildən çox olmayan müddətədək uzada bilər. Bu müddət o hallarda uzadıla bilər ki, podratçı planın bütün tələblərini həqiqətən yerinə yetirməyə çalışsa da, özündən asılı olmayan səbəblərə görə yatağın istismarı mərhələsinə keçid üçün lazım olan hazırlıq işlərini görə bilməsin və ya həmin ərəfədə formalaşmış iqtisadi şərait istismar mərhələsinə keçidin məqsədəuyğun olmaması ilə nəticələnsin.

10. Konvensiyanın III Əlavəsinin 8-ci maddəsinə uyğun olaraq Səlahiyyətli Orqan üçün ayrılmış Rayonun təyinatı kəşfiyyat üzrə müvafiq iş planı və ya kəşfiyyat və istismar üzrə iş planı üçün verilən ərizənin təsdiq olunması ilə əlaqədar həyata keçirilir.

11. 9-cu bəndin müddəalarından asılı olmayaraq, bu Sazişi müvəqqəti tətbiq edən ən az bir Dövlətin zəmin olduğu kəşfiyyat üzrə iş planı Dövlətin 12-ci bənddə göstərilən qaydada müvəqqəti üzv olmadan və ya Tərəf Dövlət olmadan bu Sazişin müvəqqəti tətbiqindən imtina etdiyi tarixdə qüvvədən düşür.

12. Bu Saziş qüvvəyə mindikdən sonra Sazişin 3-cü maddəsində istinad edilən və 7-ci maddəyə uyğun olaraq Sazişi müvəqqəti tətbiq edən, eyni zamanda, Sazişin şamil olunmadığı Dövlət və təsisat müvəqqəti əsaslarda, eləcə də Sazişin onlara aşağıdakı yarımbəndlərdə verilən qaydada şamil olunmağa başladığı tarixədək Səlahiyyətli Orqanın üzvü ola bilər:

a) bu Saziş 1996-cı il 16 noyabr tarixindən əvvəl qüvvəyə mindikdə, belə Dövlətlər və ya təsisatlar, Depozitariyə müvəqqəti üzv olmaq niyyətini bildirmələri şərti ilə, Səlahiyyətli Orqanda müvəqqəti əsaslarda üzvlüyə davam edə bilər. Belə üzvlük ya 1996-cı il 16 noyabr tarixində və ya bu Sazişin, yaxud Konvensiyanın həmin Dövlətlər və təsisatlar üçün də qüvvəyə mindiyi tarixdə başa çatır (hansı daha tez baş verərsə). Maraqlı Dövlətin və ya təsisatın tələbi ilə və onların Sazişə Tərəf Dövlət olmaq üçün bütün səyləri göstərməkdən çəkinmədiyinə əmin olarsa, ümumilikdə iki il keçməməklə Şura onların müvəqqəti üzvlüyünü 1996-cı il 16 noyabr tarixindən sonrakı tarixədək uzada bilər;

b) bu Saziş 1996-cı il 16 noyabr tarixindən sonra qüvvəyə minərsə, həmin Dövlət və ya təsisat Şuradan Səlahiyyətli Orqanda müvəqqəti əsaslarda üzvlüklərinin müddətinin 1996-cı il 16 noyabr tarixindəki uzadılmasını xahiş edə bilər. Şura Tərəf Dövlət olmaq üçün belə Dövlətlər və təsisatların bütün səyləri göstərməkdən çəkinmədiyinə əmin olarsa, müvafiq ərizənin verildiyi tarixdən etibarən onların üzvlük müddətini uzada bilər;

c) (a) və (b) yarımbəndlərində göstərilən qaydada Səlahiyyətli Orqana müvəqqəti əsaslarda üzv olan Dövlət və təsisat XI Bölməni və bu Sazişi öz milli və ya daxili qanunvericiliyinə və büdcədən hər il ayrılan vəsaitlərin məbləğinə uyğun olaraq tətbiq edir və aşağıdakılar daxil olmaqla digər üzv Dövlətlərlə eyni hüquq və öhdəliklərə malik olur:

(i) Səlahiyyətli Orqanın inzibati xərclər büdcəsinə qiymətləndirilmiş təzminatların miqyasına əsasən təzminat vermək öhdəliyi;

(ii) kəşfiyyat üzrə iş planının təsdiqi üçün verilən ərizə ilə əlaqədar zəmin kimi çıxış etmək hüququ. Tərkib hissələri birdən çox ölkənin vətəndaşı olan fiziki və ya hüquqi şəxslərdən ibarət təsisatların kəşfiyyat üzrə iş planı ancaq o halda təsdiq oluna bilər ki, fiziki və ya hüquqi şəxslərin qeydiyyatda olduğu ölkələr Tərəf Dövlət və ya Səlahiyyətli Orqana müvəqqəti əsaslarda üzv olsun;

d) 9-cu bənddən asılı olmayaraq, (c) (ii) yarım bəndinə əsasən müvəqqəti üzv olan Dövlətin zəmin kimi çıxış etdiyi və müqavilə formasında təsdiq edilən kəşfiyyat işləri üzrə iş planı həmin zəmin Dövlətin və ya təsisatın Tərəf Dövlətə çevrilmədən müvəqqəti üzvlüyünün dayandırıldığı tarixdən etibarən qüvvədən düşür;

e) məcburi ödənişlərini ödəməyən və ya bu bəndə uyğun olaraq digər öhdəliklərini yerinə yetirməyən Dövlət və ya təsisatın müvəqqəti üzvlüyü dayandırılır.

13. Konvensiyanın III Əlavəsinin 10-cu maddəsində işlərin qeyri-qənaətbəxş şəkildə icra olunmasına istinad edilməsi podratçının Səlahiyyətli Orqanın yazılı xəbərdarlığına və ya xəbərdarlıqlarına baxmayaraq təsdiqlənmiş iş planının tələblərini yerinə yetirməməsi mənasını ifadə edir.

14. Səlahiyyətli Orqanın öz büdcəsi olur. Bu Sazişin qüvvəyə mindiyi ildən sonra gələn ilin sonunadək Səlahiyyətli Orqanın inzibati xərcləri BMT-nin büdcəsi tərəfindən qarşılır. Bundan sonra Səlahiyyətli Orqanın inzibati xərcləri onun üzvlərinin, o cümlədən digər gəlir mənbələrindən vəsait əldə edənədək, Konvensiyanın 171-ci maddəsinin (a) yarım bəndi və 173-cü maddəsinə, eləcə də bu Sazişə uyğun olaraq müvəqqəti əsas üzrə hər hansı üzvlərinin məcburi ödənişləri vasitəsilə qarşılır. Səlahiyyətli Orqan öz inzibati xərclərini ödəmək üçün ona Konvensiyanın 174-cü maddəsinin 1-ci bəndi ilə verilən öz inzibati büdcəsinin maliyyələşdirilməsi üçün borc alma hüququndan istifadə etmir.

15. Səlahiyyətli Orqan Konvensiyanın 162-ci maddəsinin 2 (o) (ii) bəndinə uyğun olaraq bu Əlavənin 2-ci, 5-ci, 6-cı, 7-ci və 8-ci fəsilərində qeyd edilən prinsiplərə əsaslanan qayda, qanun və prosedurları, eləcə də aşağıdakı yarım bəndlərə uyğun olaraq kəşfiyyat işləri və yataqların istismarı üzrə iş planlarının təsdiqlənməsi prosesini asanlaşdırmağa imkan verən əlavə qayda, qanun və prosedurları işləyib hazırlayır və qəbul edir:

a) Şura Rayonda fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün zəruri hesab edərsə, tezliklə Rayonda sənaye miqyaslı istismarın başlayacağını müəyyən edərsə və ya istismar üzrə iş planının təsdiqi üçün milli səviyyədə müraciət etmək niyyətində olan Dövlətin müraciəti ilə bütün və ya hər hansı qayda, qanun və prosedurların işlənilib hazırlanmasını öz üzərinə götürə bilər;

b) bu tələbi (a) yarım bəndində istinad edilən Dövlət irəli sürərsə, Şura Konvensiyanın 162-ci maddəsinin 2 (o) yarım bəndinə uyğun olaraq tələbin irəli sürüldüyü tarixdən etibarən iki il müddətində belə qayda, qanun və prosedurların qəbul edilməsi işlərini tamamlayır;

c) Şura istismar fəaliyyətinə aid qayda, qanun və prosedurların yuxarıda göstərilən müddətdə işlənilib hazırlanmasını tamamlamadıqda və ona istismar üzrə iş planının təsdiqlənməsi üçün ərizə verilmiş olduqda, Konvensiyanın müvafiq müddəalarına, özünün müvəqqəti olaraq qəbul etdiyi hər hansı qayda, qanun və prosedurlara və ya bu Konvensiyada ifadə edilən normalara, bu Əlavədə nəzərdə tutulan şərtlərə və prinsiplərə, həmçinin podratçılar arasında ayrı-seçkiliyə yol verilməməsi prinsipinə əsaslanaraq həmin iş planını müvəqqəti olaraq təsdiq edə bilər.

16. XI Bölmə və bu Sazişlə əlaqədar qayda, qanun və prosedurları qəbul edərkən Səlahiyyətli Orqan qanun, qayda və prosedurların layihələrini, həmçinin Hazırlıq Komissiyasının hesabat və tövsiyə sənədlərində XI Bölmənin müddəaları ilə əlaqədar verilən hər hansı tövsiyələri nəzərə alır.

17. Konvensiyanın XI Bölməsinin 4-cü fəslinin müvafiq müddəaları bu Sazişə uyğun qaydada şərh və tətbiq edilir.

2-ci fəsil MÜƏSSSİSƏ

1. Müəssisə Səlahiyyətli Orqanın Katibliyindən müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərənədək Katiblik onun funksiyalarını yerinə yetirir. Səlahiyyətli Orqanın Baş Katibi Səlahiyyətli Orqanın əməkdaşları arasından Katibliyin bu funksiyaları yerinə yetirməsinə nəzarəti həyata keçirən Baş Direktoru təyin edir.

Bu funksiyalar aşağıdakılardır:

(a) Dünya metal bazarının şəraitinin və metal qiymətlərinin, tendensiya və perspektivlərin müntəzəm təhlili də daxil olmaqla, dəniz dibində yataqların kəşfiyyatı və istismarı fəaliyyətləri ilə əlaqədar tendensiya və artımın monitorinqi və icmalı;

(b) Rayonda həyata keçirilən fəaliyyətlərin ətraf mühitə təsirinə xüsusi diqqət yetirməklə, Rayonda həyata keçirilən fəaliyyətlər ilə əlaqədar dəniz elmi tədqiqatlarının nəticələrinin qiymətləndirilməsi;

(c) axtarış və kəşfiyyat işləri ilə əlaqədar mövcud məlumatların, o cümlədən həmin işlərə şamil olunan meyarların qiymətləndirilməsi;

(d) Rayondakı fəaliyyətlərlə əlaqədar texniki nailiyyətlərin, xüsusilə dəniz mühitinin mühafizəsinə və qorunub saxlanılmasına aid texnologiyaların qiymətləndirilməsi;

e) Səlahiyyətli Orqan üçün ayrılmış rayonlar haqqında məlumatların qiymətləndirilməsi;

f) müştərək müəssisələrin əməliyyatlarına yanaşmaların qiymətləndirilməsi;

g) ixtisaslı kadrların mövcudluğu barədə məlumatın toplanılması;

h) müəssisəyə rəhbərlik etmək üçün idarəetmə siyasətinin müxtəlif versiyalarının öz əməliyyatlarının müxtəlif mərhələlərində öyrənilməsi.

2. Müəssisə dəniz dibində ilkin kəşfiyyat və istismar fəaliyyətini müştərək müəssisələr vasitəsilə həyata keçirir. Müəssisə üçün deyil, digər təsisat üçün istismar üzrə iş planının təsdiq olunmasından sonra və ya Şuraya Müəssisənin iştirakı ilə yaradılmış müştərək müəssisə çərçivəsində fəaliyyət göstərməklə əlaqədar ərizə daxil olarsa, Şura Müəssisənin Səlahiyyətli Orqanın Katibliyindən asılı olmadan fəaliyyət göstərməsi imkanını nəzərdən keçirə bilər. Əgər Müəssisə ilə müştərək müəssisə əməliyyatları kommersiya prinsiplərinə əsaslanarsa, Şura Konvensiyanın 170-ci maddəsinin 2-ci bəndinə əsasən Müəssisənin müstəqil fəaliyyətini təmin edən direktiv verə bilər.

3. Tərəf Dövlətlərə Müəssisə tərəfindən bu və ya digər sahədə faydalı qazıntı hasilatının Konvensiyanın IV Əlavəsinin 11-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən qaydada maliyyələşdirilməsi öhdəliyi şamil olunmur və Tərəf Dövlətlər Müəssisənin bu və ya digər sahədə və ya Müəssisənin iştirak etdiyi müştərək müəssisə çərçivəsində gerçəkləşdirdiyi əməliyyatların maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar heç bir öhdəlik daşıyırlar.

4. Podratçılara şamil olunan öhdəliklər Müəssisəyə də şamil olunur. Konvensiyanın 153-cü maddəsinin 3-cü bəndindən və Konvensiyanın III Əlavəsinin 3-cü maddəsinin 5-ci bəndindən asılı olmayaraq, təsdiq olunduqdan sonra Müəssisənin iş planı Səlahiyyətli Orqan ilə Müəssisə arasında bağlanmış müqavilə formasında olur.

5. Səlahiyyətli Orqan üçün xüsusi ərazini qorunub saxlanılan rayon kimi ayırmış podratçı həmin rayonda faydalı qazıntı yataqlarının kəşfiyyatı və istismarı üçün Müəssisə ilə yaradılan müştərək müəssisədə iştirak etməklə əlaqədar üstün hüquqa malikdir. Səlahiyyətli Orqanın Katibliyindən asılı olmadan fəaliyyət göstərməyə başladığı və ya həmin rayonun Səlahiyyətli Orqan üçün ayrıldığı tarixdən etibarən 15 il müddətində (bu iki dövrün hansı daha gec tarixdə başa çatarsa) Müəssisə onun üçün ayrılan rayonda görəcəyi işlərlə əlaqədar iş planının təsdiq olunması üçün ərizə

vermədikdə, rayonu ayıran podratçı onun ərazisində həyata keçirmək istədiyi iş planının təsdiq olunması üçün müraciət edə bilər (Müəssisəyə təmiz niyyətlə və dürüstcəsinə müştərək müəssisə yaratmağı təklif etməsi şərtilə).

6. Konvensiyanın IV Əlavəsinin 170-ci maddəsinin 4-cü bəndi və Konvensiyanın Müəssisə ilə əlaqədar digər müddəaları bu fəslə uyğun qaydada şərh və tətbiq edilir.

3-cü fəsil. QƏRAR QƏBULETMƏ

1. Səlahiyyətli Orqanın ümumi siyasəti Şura ilə əməkdaşlıq şəraitində Assambleya tərəfindən müəyyənləşdirilir.

2. Bir qayda olaraq, Səlahiyyətli Orqanın qurumlarında qərarlar konsensus yolu ilə qəbul edilir.

3. Konsensus yolu ilə qərar qəbul etmək barədə göstərilən bütün səylər tükənmişdirsə, Assambleyada prosedur məsələləri ilə bağlı qərarlar iştirak edən və səs verən üzvlərin səs çoxluğu ilə qəbul edilir, əsaslı məsələlərə aid qərarlar isə Konvensiyanın 159-cu maddəsinin 8-ci bəndində göstəriləni kimi iştirak edən və səs verən üzvlərin üçdə ikisi səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

4. Şuranın da səlahiyyətə malik olduğu hər hansı məsələlər üzrə Assambleyanın qərarları və ya hər hansı inzibati, büdcə və maliyyə məsələləri üzrə qərarları Şuranın tövsiyələri əsasında formalaşır. Hər hansı bir məsələ ilə əlaqədar Şuranın tövsiyələrini qəbul etmədiyi təqdirdə, Assambleya həmin məsələni yenidən baxılması üçün Şuraya qaytarır. Şura isə həmin məsələlərə Assambleyanın müvafiq rəyləri əsasında yenidən baxır.

5. Konsensus yolu ilə qərar qəbul etmək barədə göstərilən bütün səylər tükənmişdirsə, Şurada prosedur məsələləri ilə bağlı qərarlar iştirak edən və səs verən üzvlərin səs çoxluğu ilə qəbul edilir və əsaslı məsələlərə aid qərarlar isə Konvensiyada Şurada qərarların konsensus yolu ilə qəbul edilməsi tələb edildiyi hallar istisna olmaqla bu və ya 9-cu bənddə nəzərdə tutulan digər palatada səslərin əksəriyyətinin əleyhinə olmaması şərtilə, iştirak edən və səs verən üzvlərin üçdə ikisi səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Şura qərarları qəbul edərkən, Səlahiyyətli Orqanın bütün üzvlərinin maraqları çərçivəsində fəaliyyət göstərməyə çalışır.

6. Bu və ya digər məsələ üzrə konsensus yolu ilə razılaşmanın əldə olunması imkanlarının hələ də tükənmədiyi hallarda Şura həmin məsələ üzrə danışıqların daha da asanlaşdırılması məqsədi ilə müvafiq qərarın qəbulunu təxirə sala bilər.

7. Assambleyanın və ya Şuranın maliyyə və büdcə məsələlərinə təsir edə biləcək qərarları Maliyyə Komitəsinin tövsiyələri əsasında formalaşır.

8. Konvensiyanın 161-ci maddəsinin 8 (b) və (c) bəndləri tətbiq edilmir.

9. a) 15 (a)-(c) yarımbəndlərinə əsasən seçilən hər bir Dövlət qrupu Şurada səs verilməsi baxımından palata hesab edilir. 15 (d) və 15 (e) yarımbəndləri üzrə seçilən, inkişaf etməkdə olan Dövlətlər Şurada səs verilməsi baxımından bir palata hesab edilir.

(b) Şuranın üzvləri seçiləndə Assambleya 15 (a)-(d) yarımbəndlərində qeyd edilən Dövlət qruplarına üzvlüyün meyarlarına cavab verən Dövlətlərin siyahısını hazırlayır. Əgər bir Dövlət eyni anda bir neçə qrupa üzvlüyün meyarlarına cavab verərsə, Şuraya seçim zamanı həmin Dövlətin namizədliyi ancaq bir qrup tərəfindən irəli sürülə bilər və Şuradakı səsvermələrdə Dövlət ancaq onun namizədliyini irəli sürən qrupu təmsil edə bilər.

10. 15 (a)-(d) yarımbəndlərində qeyd edilən Dövlətlərin hər bir qrupu Şurada bu qrup tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş üzv tərəfindən təmsil oluna bilər. Hər bir qrup bu qrup tərəfindən doldurulması tələb olunan yerlərin sayı qədər namizəd irəli sürə bilər. 15 (a)-(e) yarımbəndlərində istinad edilən qrupların hər birində potensial namizədlərin sayının onlar üçün ayrılan yer sayından çox olduğu hallarda bir qayda olaraq rotasiya prinsipi tətbiq edilir (növbəli üzvlük). Bu qrupların hər birində Üzv Dövlətlər müvafiq prinsipin həmin qruplarda necə tətbiq olunacağını müəyyənləşdirirlər.

11. (a) İştirak edən və səs verən üzvlərin üçdə ikisinin, həmçinin Şuranın bütün palatalarında iştirak edən və səs verən üzvlərin əksəriyyətinin əleyhinə səs verməsi ilə iş planından imtina edilməsi haqqında qərar qəbul etdiyi hallar istisna olmaqla, Şura iş planlarının təsdiqlənməsinə aid Hüquqi və Texniki Komissiyanın tövsiyələrini təsdiq edir. Əgər Şura əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş müddətdə iş planlarının təsdiqlənməsinə aid tövsiyə üzrə qərar qəbul etməzsə, tövsiyə Şura tərəfindən həmin müddətin sonunda təsdiq edilmiş hesab olunur. Əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş müddət Şuranın daha uzun müddət təyin etdiyi hallar istisna olmaqla, adətən 60 (altmış) gün olur. Komissiya iş planından imtina etməyi tövsiyə edərsə və ya iş planına aid hər hansı bir tövsiyə ilə çıxış etməzsə, Şura bununla belə iş planını özünün əsaslı məsələlər üzrə qərar qəbul etmə ilə bağlı prosedur qaydalarına uyğun olaraq təsdiqləyə bilər.

b) Konvensiyanın 162-ci maddəsinin 2 (j) bəndi tətbiq edilmir.

12. İş planından imtina edilməsi ilə əlaqədar mübahisə yarandıqda, belə mübahisə Konvensiyada qeyd edilən mübahisələrin həlli prosedurlarına təqdim edilir.

13. Hüquqi və Texniki Komissiyanın səsverməyə çıxardığı qərarlar iştirak edən və səs verən üzvlərin səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

14. Konvensiyanın XI Bölməsinin 4-cü fəslinin B və C yarım fəsilləri bu fəslə uyğun olaraq şərh və tətbiq edilir.

15. Şura Səlahiyyətli Orqanın aşağıdakı qaydada seçilən 36 üzvündən ibarət olur:

(a) barəsində mövcud olan statistik məlumatlara əsasən son 5 (beş) il müddətində Rayonda hasil olunması planlaşdırılan xammal növlərinin dünya miqyasında istehlakında və yaxud idxalında payı 2 faizdən çox olan Tərəf Dövlətlərin arasından əgər həmin Dövlətlər bu qrupda təmsil olunmaq istərsə, biri Şərqi Avropa regionunda ən böyük ümumi daxili məhsula malik olmaq şərtilə ən böyük iqtisadiyyatı olan, biri isə Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi tarixdə dünyada ən böyük ümumi daxili məhsula malik olmaq şərtilə ən böyük iqtisadiyyatı olan Dövlətlər olmaqla dörd üzv seçilir;

(b) dörd üzv Rayonda işlərin təşkilinə və icrasına birbaşa və ya öz vətəndaşları vasitəsilə ən böyük kapital qoymuş 8 Tərəf Dövlət arasından seçilir;

(c) öz yurisdiksiyası altında olan rayonlardan hasil etdiyi faydalı qazıntıların sayəsində Rayonda hasil olunması planlaşdırılan faydalı qazıntı növlərinin əsas xalis ixracatçısına çevrilmiş Tərəf Dövlətlər arasından ən azı ikisi inkişaf etməkdə olan və iqtisadiyyatları üçün Rayonda hasil olunması planlaşdırılan xammal ixracatının böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi Dövlət olmaqla dörd üzv seçilir;

(d) Şuranın altı üzvü xüsusi maraqları təmsil edən inkişaf etməkdə olan Tərəf Dövlətlər arasından seçilir. Təmsil olunan xüsusi maraqlara əhalisi çox olan, dənizə çıxışı olmayan və ya əlverişsiz coğrafi mövqedə yerləşən Dövlətlər, ada dövlətlər, Rayonda hasil olunması planlaşdırılan faydalı qazıntı növlərinin əsas idxalçısı olan Dövlətlər, həmin faydalı qazıntıların ixracatçısına çevrilə biləcək Dövlətlər, həmçinin ən az inkişaf etmiş Dövlətlər daxildir;

(e) bu yarımbəndə uyğun olaraq hər coğrafi regiondan ən azı bir üzv seçilməsi şərtilə 18 üzv yerlərin bərabər coğrafi bölgünün təmin edilməsi prinsipi əsasında seçilir. Bu məqsədlə coğrafi regionlar Afrika, Asiya, Latin Amerikasası və Karib, Qərbi Avropa və qalan ölkələr olaraq müəyyənləşdirilmişdir.

16. Konvensiyanın 161-ci maddəsinin 1-ci bəndi tətbiq edilmir.

4-cü fəsil

İCMALA DAİR KONFRANS

Konvensiyanın 155-ci maddəsinin İcmala dair Konfransa aid 1-ci, 3-cü və 4-cü bəndlərinin müddəaları tətbiq edilmir. Konvensiyanın 314-cü maddəsinin 2-ci bəndinin müddəalarından asılı olmayaraq, Assambleya Şüranın tövsiyələri əsasında istənilən vaxt Konvensiyanın 155-ci maddəsinin 1-ci bəndində qeyd edilən məsələlərə baxa bilər. Bu Sazişə və XI Bölməyə aid düzəlişlər, Konvensiyanın 155-ci maddəsinin 2-ci bəndində istinad edilən prinsip, rejim və digər şərtlərə əməl olunması, eləcə də eyni maddənin 5-ci bəndində istinad edilən hüquqlara xələl gəlməməsi şərtlə Konvensiyanın 314-cü, 315-ci və 316-cı maddələrində qeyd edilən prosedurlar əsasında tənzimlənir.

5-ci fəsil

TEXNOLOGİYANIN ÖTÜRÜLMƏSİ

1. Konvensiyanın 144-cü maddəsinin müddəalarına əlavə olaraq XI Bölmənin məqsədləri üçün texnologiyanın ötürülməsi aşağıdakı prinsiplərlə tənzimlənir:

(a) dəniz dibindəki faydalı qazıntı yataqlarının istismarı ilə məşğul olmaq istəyən Müəssisə və inkişaf etməkdə olan Dövlətlər buna imkan verən texnologiyanı açıq bazarda və ya müştərək müəssisələr vasitəsilə ədalətli və məqbul kommersion şərtləri və şəraiti əsasında əldə etməyə səy göstərirlər;

(b) Müəssisə və ya inkişaf etməkdə olan Dövlətlər dəniz dibindəki yataqların istismarına imkan verən texnologiyanı əldə edə bilmədikdə, Səlahiyyətli Orqan podratçılardan və ya podratçılar üçün zəmin kimi çıxış edən Dövlətlərdən həmin texnologiyaların Müəssisə və ya onun müştərək müəssisəsi və ya inkişaf etməkdə olan Dövlət, yaxud Dövlətlər tərəfindən ədalətli və məqbul kommersion şərtləri əsasında və əqli mülkiyyət hüququna xələl gətirmədən əldə edilməsini asanlaşdırmağı tələb edə bilər. Tərəf Dövlətlər yuxarıdakıların həyata keçirilməsində Səlahiyyətli Orqanla hərtərəfli səmərəli əməkdaşlıq etməyi və zəmin olduqları podratçıların da Səlahiyyətli Orqanla hərtərəfli əməkdaşlığını təmin etməyi öhdələrinə götürürlər;

(c) bir qayda olaraq Tərəf Dövlətlər Rayonda həyata keçirilən fəaliyyətlə əlaqədar, ya maraqlı tərəflər arasındakı əlaqələri gücləndirməklə və yaxud dənizlərin tədqiqi, dəniz mühitinin mühafizəsi texnikası sahəsində peşə hazırlığı, texniki dəstək və elmi əməkdaşlığa aid fəaliyyət proqramları hazırlanması yolu ilə beynəlxalq elmi-texniki əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə çalışırlar.

2. Konvensiyanın III Əlavəsinin 5-ci maddəsi tətbiq edilmir.

6-cı fəsil

İSTEHSAL SİYASƏTİ

1. Səlahiyyətli Orqanın istehsal siyasəti aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

(a) Rayonda faydalı qazıntı yataqlarının istismarı məqbul kommersiya prinsipləri əsasında həyata keçirilir;

(b) Rayondakı fəaliyyətə Tariflər və Ticarət üzrə Baş Sazişin müddəaları, onun müvafiq məcəllələri və onu əvəz edən və ya üstün olan sazişlər şamil olunur;

(c) o cümlədən (b) yarımبەندində nəzərdə tutulan sazişlərə əsasən icazə verilən hallar istisna olmaqla, Rayonda fəaliyyətin subsidiyalaşdırılmasına icazə verilmir. Bu prinsiplərin məqsədi baxımından subsidiyalaşdırma (b) yarımبەندində istinad edilən sazişlərlə müəyyənləşir;

(d) Rayonda hasil edilən faydalı qazıntılar və digər mənbələrdən əldə edilən faydalı qazıntılar arasında ayrı – seçkiliyə yol verilməməlidir. Belə faydalı qazıntılar və ya onlardan idxala hazırlanan əmtəələr bazarlara preferensial giriş əldə etmir, xüsusilə:

(i) tarif və ya qeyri-tarif maneələrindən istifadə etməklə;

(ii) Tərəf Dövlətlərin öz müəssisələrinə, öz vətəndaşları olan və ya öz vətəndaşlarının nəzarət etdiyi fiziki və hüquqi şəxslərə hasil olunan və ya xammal kimi idxal edilən belə faydalı qazıntıların istifadəsində imtiyazlar verməsi ilə əlaqədar;

(e) hər hansı bir mədən sahəsi ilə əlaqədar Səlahiyyətli Orqan tərəfindən təsdiq edilmiş istismar üçün iş planında müvafiq iş planı üzrə il ərzində əldə olunacaq faydalı qazıntıların təxmin edilən maksimum miqdarı da daxil olmaqla, hasilat üzrə nəzərdə tutulan qrafik də göstərilir;

(f) (b) yarımبەndində istinad edilən sazişlərin müddəaları baxımından meydana gələn mübahisələrin həlli zamanı aşağıdakılar tətbiq edilir:

(i) Maraqlı Tərəf Dövlətlər belə sazişlərə tərəf olduğu hallarda həmin sazişlərdə nəzərdə tutulan mübahisələrin həlli prosedurlarına müraciət edirlər;

(ii) Maraqlı Tərəf Dövlətlərin birinin və ya bir neçəsinin belə Sazişlərə tərəf olmadığı hallarda onlar Konvensiyada nəzərdə tutulan müvafiq prosedurlara müraciət edirlər;

(g) (b) yarımبەndində istinad edilən Sazişlərə əsasən bu və ya digər Tərəf Dövlətin qadağan olunmuş və ya digər Tərəf Dövlətin mənafeyinə xələl gətirən

nəticələrə gətirib çıxarmış subsidiyalaşdırma ilə məşğul olduğu, eyni zamanda müvafiq Tərəf Dövlətin və ya Tərəf Dövlətlərin lazımi tədbirləri həyata keçirmədiyi aşkarlanarsa, istənilən Tərəf Dövlət Şuradan zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edə bilər.

2. 1-ci bənddə sadalanan prinsiplər 1 (b) yarım bəndində istinad edilən Sazişlərin hər hansı müddəaları üzrə müəyyənləşən hüquq və öhdəliklərə, həmçinin belə Sazişləri imzalamış Tərəf Dövlətlərin sərbəst ticarət və gömrük birliyi sahəsində öz aralarında bağladıkları müqavilələrin hüquqi qüvvəsinə təsir etmir.

3. Bu və ya digər podratçı tərəfindən 1-ci bəndin (b) yarım bəndində istinad edilən Sazişlər əsasında icazə verilənlərdən fərqli subsidiyaların qəbul edilməsi həmin podratçının Rayondakı iş planını təşkil edən müqavilənin fundamental şərtlərinin pozulması mənasını ifadə edir.

4. Bu və ya digər Tərəf Dövlətin 1-ci bəndin (b) – (d) yarım bəndlərinin və ya 3-cü bəndin tələblərinin yerinə yetirilmədiyinə inanmağa əsası varsa, 1 (f) və ya (g) yarım bəndlərinə uyğun qaydada mübahisənin həlli prosesini başlada bilər.

5. Tərəf Dövlət istənilən vaxt 1 (b) – (d) yarım bəndlərinin tələblərinə uyğun olmadığını düşündüyü fəaliyyəti Şuraya məruzə edə bilər.

6. Əlavənin bu fəslinin lazımi qaydada tətbiqi üçün zəruri olan qanun, qayda və prosedurlar, o cümlədən müvafiq iş planlarının təsdiqlənməsini tənzimləyən qayda, qanun və prosedurlar Səlahiyyətli Orqan tərəfindən işlənilib hazırlanır.

7. Konvensiyanın 151-ci maddəsinin 1-7-ci və 9-cu bəndləri, 162-ci maddəsinin 2 (q) yarım bəndi, 165-ci maddəsinin 2 (n) yarım bəndi və Konvensiyanın III Əlavəsinin 6-cı maddəsinin 5-ci bəndi və 7-ci maddəsi tətbiq olunmur.

7-ci fəsil **İQTİSADI YARDIM**

1. Səlahiyyətli Orqanın inkişaf etməkdə olan və Rayonda həyata keçirilən fəaliyyətlə əlaqədar olaraq müvafiq faydalı qazıntı növlərinin qiymətinin aşağı düşməsi və ya belə faydalı qazıntı növlərinin ixracının azaldılması nəticəsində ixracatdan əldə etdiyi gəliri azalan ölkələrə iqtisadi yardım göstərilməsi məqsədi ilə həyata keçirdiyi siyasət aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

(a) Səlahiyyətli Orqan inzibati xərcləri üstələyən xərcləri qarşılamaq üçün öz vəsaitinin bir hissəsindən iqtisadi yardım fondu təsis edir. Bu məqsəd üçün ayrılan vəsaitlərin məbləği vaxtaşırı olaraq Maliyyə Komitəsinin tövsiyəsi əsasında Şura tərəfindən müəyyənləşdirilir. İqtisadi yardım fondunun yaradılmasında yalnız

podratçılarının, o cümlədən Müəssisənin ödədiyi vəsaitlərdən, habelə könüllü əsaslarla ödənilən vəsaitlərdən istifadə olunur;

(b) iqtisadi yardım fondu vasitəsilə dəniz dibindən faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində iqtisadiyyatına ciddi ziyan vurulan yerüstü istehsal ilə məşğul olan inkişaf etməkdə olan Dövlətlərə Səlahiyyətli Orqanın iqtisadi yardım fondu vasitəsilə köməklik göstərilir;

(c) dəniz dibindən faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində iqtisadiyyatına ciddi ziyan vurulan yerüstü istehsal ilə məşğul olan inkişaf etməkdə olan Dövlətlərə fondun vəsaitləri ilə yardım Səlahiyyətli Orqan tərəfindən iqtisadi inkişaf məsələləri ilə məşğul olan belə yardım proqramlarının həyata keçirilməsi üçün müvafiq infrastruktura və təcrübəyə malik ümumdünya və regional səviyyəli təşkilatlara əməkdaşlıq şəraitində göstərilir;

(d) belə yardımın həcmi və davam etdiyi müddət hər konkret vəziyyət üçün ayrıca müəyyənləşdirilir. Bu zaman ziyan vurulmuş inkişaf etməkdə olan Dövlətin üzləşdiyi problemlərin xarakteri və miqyası nəzərə alınır;

2. Konvensiyanın 151-ci maddəsinin 10-cu bəndi 1-ci bənddə göstərilən iqtisadi yardım tədbirləri vasitələri ilə həyata keçirilir. Konvensiyanın 160-cı maddəsinin 2 (l) yarım bəndi, 162-ci maddəsinin 2 (n), 164-cü maddəsinin 2 (d), 171-ci maddəsinin (f) və 173-cü maddəsinin 2 (c) bəndləri də müvafiq qaydada şərh edilir.

8-ci fəsil

MÜQAVİLƏLƏRİN MALİYYƏ ŞƏRTLƏRİ

1. Müqavilələrin maliyyə şərtlərini tənzimləyən qanun, qayda və prosedurlar aşağıdakı prinsiplər əsasında müəyyənləşdirilir:

(a) Səlahiyyətli Orqana ödənişlər sistemi həm Səlahiyyətli Orqan, həm də podratçılar üçün ədalətli olmalı və podratçılarının belə sistemlə uyğunluğunu müəyyən etmək üçün münasib mexanizmləri nəzərdə tutmalıdır;

(b) sistem üzrə ödənişlərin nisbətləri dəniz dibindən faydalı qazıntı hasil edən tərəflərin rəqabət qabiliyyətinin süni şəkildə artırılmasına və ya azaldılmasına yol verilməməsi məqsədi ilə oxşar və ya eyni faydalı qazıntıların yerüstü istehsal sahəsində qüvvədə olan tariflər çərçivəsində olmalıdır;

(c) sistem həddən artıq mürəkkəb olmamalı, nə Səlahiyyətli Orqan, nə də podratçılar üçün inzibati xərclərin artması ilə nəticələnməməlidir. Dəniz dibinin istismarına aid lisenziyaya görə ödəniş tələb edən sistemin və ya belə sistemlə gəlirdə pay bölgüsü sisteminin kombinasiyasının qəbul edilməsi də nəzərdən keçirilməlidir.

Alternativ sistemlərin qəbuluna aid qərar qəbul edilərsə, podratçı müqaviləyə uyğun sistemi seçmək hüququna malikdir. Bununla belə, alternativ sistemlər arasında seçimdə hər hansı sonrakı dəyişiklik Səlahiyyətli Orqanla podratçı arasında müqavilə ilə həyata keçirilə bilər;

(d) sənaye istehsalının başladığı tarixdən etibarən illik sabit rüsum ödənilməlidir. Bu rüsum (c) yarım bəndinə uyğun qaydada qəbul edilən sistemə əsasən ödəniləsi məbləğdən çıxıla bilər. Rüsumun məbləği Şura tərəfindən müəyyənləşdirilir;

(e) dəyişən şəraitlər nəzərə alınaraq, ödəmə sistemi vaxtaşırı olaraq yenidən nəzərdən keçirilə bilər. Hər hansı dəyişikliklər ayrı-seçkiliyə yol verilməyəcək qaydada tətbiq edilir. Mövcud müqavilələrə belə dəyişikliklər yalnız podratçının seçilməsində şamil oluna bilər. Alternativ sistemlərin seçimində hər hansı sonrakı dəyişiklik Səlahiyyətli Orqanla podratçı arasında müqavilə ilə həyata keçirilə bilər;

(f) bu prinsiplərə əsaslanan qayda və qanunların tətbiqi və ya şərhilə əlaqədar meydana çıxan mübahisələr Konvensiyada göstərilən mübahisələrin həlli proseduruna uyğun olaraq həll edilir.

2. Konvensiyanın III Əlavəsinin 13-cü maddəsinin 3-10-cu bəndləri tətbiq edilmir.

3. Konvensiyanın III Əlavəsinin 13-cü maddəsinin 2-ci bəndinin tətbiqinə gəlincə, ancaq bir mərhələdən (ya kəşfiyyat ya da istismar mərhələsi) ibarət olan işlərə aid iş planlarının təsdiqlənməsi məqsədi ilə verilən ərizələrə baxılmasına görə alınan rüsum 250 000 ABŞ dolları təşkil edir.

9-cu fəsil **MALİYYƏ KOMİTƏSİ**

1. Bununla da Maliyyə Komitəsi təsis edilir. Komitə maliyyə məsələlərində müvafiq ixtisaslara malik 15 üzvdən təşkil olunur. Tərəf Dövlətlər Komitə üzvlüyünə namizədliyə səriştəlilik və dürüstlük üzrə yüksək standartlara malik mütəxəssisləri irəli sürürlər.

2. Maliyyə Komitəsinin iki üzvü eyni Dövlətin vətəndaşı ola bilməz.

3. Maliyyə Komitəsinin üzvləri Assambleya tərəfindən ədalətli coğrafi bölgü və xüsusi maraqların təmsil olunması prinsipi nəzərə alınmaqla seçilir. Bu Əlavənin 3-cü fəslinin 15 (a), (b), (c) və (d) yarım bəndlərində nəzərdə tutulan Dövlətlərin hər bir qrupu Maliyyə Komitəsində ən azı bir üzvlə təmsil olunmalıdır. Səlahiyyətli Orqan öz inzibati xərclərini bütövlüklə üzvlük haqlarından deyil, digər mənbələrdən əldə etdiyi gəlirlərdən ödəməyə başlayanadək Maliyyə Komitəsinin üzvlərindən beş nəfəri Səlahiyyətli Orqanın inzibati büdcəsinə ən böyük məbləği ödəyən 5 nümayəndədən

ibarət olur. Sonralar hər bir Dövlət qrupunun nümayəndəsi həmin qrupun üzvləri tərəfindən seçilir ki, bu da bir qrupdan birdən çox üzvün seçilməsi üçün maneə təşkil etmir.

4. Maliyyə Komitəsinin üzvləri beş il müddətinə seçilir. Üzvlər yenidən seçilmək hüququna malikdir.

5. Maliyyə Komitəsinin bu və ya digər üzvü vəfat etdikdə, əmək qabiliyyətini itirdikdə və ya vəzifə səlahiyyətlərinin başa çatdığı tarixdən əvvəl istefa verdikdə, Assambleya qalan müddətə onun əvəzinə eyni coğrafi regiondan və ya Dövlətlər qrupundan yeni üzv seçir.

6. Maliyyə Komitəsinin üzvlərinin Komitənin tövsiyə verməkdə məsuliyyətinin olduğu sahələrlə əlaqədar hər hansı bir fəaliyyət növündə maliyyə marağı olmamalıdır. Onlar hətta funksiyalarını bitirdikdən sonra da Səlahiyyətli Orqan üçün vəzifə borclarını yerinə yetirərkən öyrəndikləri məxfi məlumatı başqa tərəflərə açıqlamalıdır.

7. Maliyyə Komitəsinin tövsiyələri Assambleya və Şura tərəfindən aşağıdakı sahələrlə əlaqədar qərar qəbul edilərkən nəzərə alınır:

(a) Səlahiyyətli Orqanın qurumlarının fəaliyyətinə, maliyyə vəsaitlərinin idarə olunmasına və qurumdaxili maliyyə idarəetməsinə aid qanun, qayda və prosedurların layihəsi;

(b) üzvlərin Konvensiyanın 160-cı maddəsinin 2 (e) bəndinə uyğun olaraq Səlahiyyətli Orqanın inzibati büdcəsinə ödəməli olduğu üzvlük haqlarının qiymətləndirilməsi;

(c) bütün müvafiq maliyyə məsələləri, o cümlədən Səlahiyyətli Orqanın Baş Katibi tərəfindən Konvensiyanın 172-ci maddəsinə uyğun olaraq işlənilib hazırlanan və təklif olunan illik büdcə ilə yanaşı, Katibliyin fəaliyyət proqramının həyata keçirilməsinin maliyyə aspektləri;

(d) inzibati büdcə;

(e) Tərəf Dövlətlərin bu Sazişin və XI Bölmənin həyata keçirilməsindən irəli gələn maliyyə öhdəlikləri, bununla yanaşı Səlahiyyətli Orqanın vəsaitlərinin xərclənməsini nəzərdə tutan təklif və tövsiyələrin inzibati və büdcə baxımından təsirləri;

(f) Rayondakı fəaliyyətdən əldə edilən maliyyə gəlirlərinin və digər iqtisadi faydaların ədalətli bölüşdürülməsinə aid qayda, qanun və prosedurlarla yanaşı, belə qayda, qanun və prosedurlar əsasında qəbul edilən qərarlar.

8. Maliyyə Komitəsinin prosedur məsələlərinə aid qərarları səsvermədə iştirak edənlərin və səs verən üzvlərin səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Əsaslı məsələlərə aid qərarlar isə konsensus yolu ilə qəbul edilir.

9. Bu fəslə uyğun qaydada Maliyyə Komitəsinin təsis edilməsi ilə Konvensiyanın 162-ci maddəsinin 2 (y) bəndinin maliyyə məsələləri ilə məşğul olan köməkçi orqanın yaradılmasına aid tələbləri yerinə yetirilmiş hesab edilir.
